

UCHWAŁA Nr XXIII/245/2021

**Rady Gminy Tryńcza
z dnia 16 lutego 2021 roku**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn.zm.) **uchwała się**, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

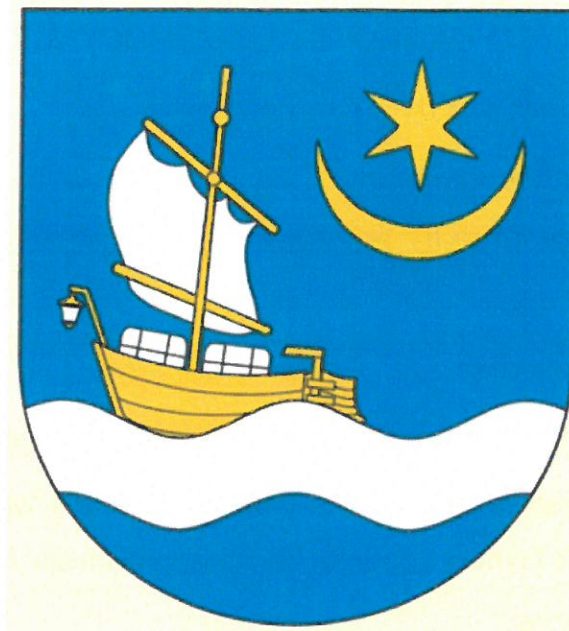
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tryńcza.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY TRYŃCZA**

Zofia Nowak

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE TRYŃCZA
NA LATA 2021-2025**

Tryńcza, luty 2021 rok

Zawartość

1. WSTĘP	3
2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE.....	5
2.1. Definicja, rodzaje, cykle i formy przemocy.	5
2.2. Podstawa prawna programu:	9
3. ANALIZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY TRYŃCZA	10
3.1. Diagnoza zjawiska	10
3.2. Analiza problemu na podstawie przeprowadzonych ankiet	10
3.3 Charakterystyka problemu na podstawie analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tryńczy i Zespoły Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie. 15	
4. ANALIZA SWOT	18
5. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	19
6. CELE I REALIZACJA PROGRAMU. PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE TRYŃCZA NA LATA 2021 - 2025.....	20
6.1. Główne cele programu:	20
6.2. Cele szczegółowe:	21
6.3. Realizatorzy programu:	21
6.4. Adresaci programu.	21
6.5. Przewidywane efekty realizacji programu.	21
6.6. Finansowanie programu	22
6.7. Zadania Programu.....	22
7. WDRARZANIE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	23
8. MONITORING I EWALUACJA.....	23

1. WSTĘP

Rodzina w warunkach każdego społeczeństwa stanowi podstawową i wszechstronną formę życia społecznego, zaspokajającą podstawowe potrzeby ludzkie. „Urodzenie się w określonej rodzinie wyznacza nie tylko punkt startu do dalszej życiowej drogi, lecz do pewnego stopnia określa także szansę realizacji przyszłych celów życiowych”¹. Rodzina odgrywa ogromną rolę w życiu człowieka, gdyż kształtuje osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa.

W chwili obecnej polskiej rodzinie przypadło funkcjonować w bardzo trudnym czasie. Została zachwiana hierarchia wartości oraz rozluźnieniu uległy normy etyczne, a także więzi emocjonalne między jej członkami. Ze zjawiskiem przemocy możemy zetknąć się w różnych miejscach. Często dowiadujemy się o aktach przemocy w domach, w szkołach, na ulicy i wielu innych miejscach. Coraz głośniej mówi się o przemocy wśród nieletnich, o przemocy w rodzinach, o przemocy wobec dzieci. Zjawisko to ma więc charakter interdyscyplinarny i leży ono w kręgu zainteresowania przedstawicieli różnych środowisk: pracowników socjalnych, policjantów, asystentów rodziny, psychologów, socjologów, prawników, innych². Rodzina winna być przecież opoką, schronieniem i wzorem. Zwłaszcza dla jej najmłodszych członków, którzy z własnego domu rodzinnego wynoszą wzorce na swoje dalsze życie. Dzieci w takich sytuacjach cierpią najbardziej. Nie tylko dlatego, że same są często ofiarami przemocy, ale także, dlatego, że przemoc, której doświadczyły lub widziały zostawia w ich psychice trwałe ślady. Współcześnie dość często mówi się o wielu problemach i kryzysach w rodzinie dotyczących różnych form jej dysfunkcji. Łagodne dysfunkcje nie dyskredytują jeszcze rodziny. Jednak jeśli dysfunkcjonalność przekracza określone granice, zaczynają się poważne problemy emocjonalne, uzależnienia, współuzależnienia, zachowania autodestrukcyjne, zaburzenia osobowości oraz przemoc.

Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym a także z frustracji, stresu, z zaburzeń psychicznych, z uzależnienia a także z ubóstwa. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z

¹ Cz. Czapów, *Rodzina a wychowanie*, Warszawa 1968, s. 9.

² K. Stanek, *Praca socjalna z osobą lub rodziną z problemem przemocy*, Warszawa 2014, s. 19-20.

tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcę” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie inaczej zwana przemocą domową może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali tego zjawiska.

Gmina Tryńcza podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednym z takich działań było powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w ramach, którego funkcjonują grupy robocze. Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w Gminie Tryńcza. Konieczne jest, zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doświadczających przemocy w rodzinie jak i stosujących przemoc. Również wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb w realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi temu ma służyć opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

Niniejszy *Program* został opracowany przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tryńczy i został skierowany do rodzin dotkniętych przemocą. Zawiera on zadania do realizacji dla wszystkich gminnych jednostek i instytucji. Jego nadrzędnym celem jest ograniczenie na terenie gminy Tryńcza skali problemu przemocy, zaś cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. W części opisowej Programu zostały zawarte podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie a w części metodologicznej, w oparciu o pozyskane dane oraz o dane statystyczne z analizy dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tryńczy.

2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKAPRZEMOCY W RODZINIE

2.1. Definicja, rodzaje, cykle i formy przemocy.

Przemoc jest definiowana jako wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku przyzwolenia tej osoby na taki wpływ, w celu uzyskania jakiegoś istotnego zasobu.

W odróżnieniu od agresji cechuje się intencjonalnością, racjonalnością i jest działaniem przemyślanym, a często także grupowym³.

Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody”⁴. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Z kolei Światowa Organizacja Zdrowia formułuje definicję przemocy, zgodnie, z którą jest to „celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu, lub przeciwko grupie, lub społeczeństwu, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie i śmierć, ból fizyczny, zaburzenie rozwoju lub deprawację”⁵.

Cechy charakterystyczne przemocy w rodzinie to:

- inicjowane działanie lub zaniechanie działania przez osobę stosującą przemoc.
- wyraźna przewaga jednej osoby nad drugą.
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobistej drugiej.
- cierpienia i szkody fizyczne i psychiczne, osoby wobec której stosowana jest przemoc

³<https://pl.wikipedia.org/wiki/Przemoc>.

⁴ A. Nowakowska, *Dziecko – ofiara domowej przemocy*, [w:] *Patologie naszych czasów*, red. A. Drązek, E. Drązek, Białystok 2007, s. 22.

⁵

Tabela nr 1: Rodzaje, formy i skutki przemocy

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
Przemoc fizyczna	szarpanie, kopanie popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	bezpośrednie: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;
Przemoc psychiczna	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
Przemoc seksualna	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość,

		zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.
Przemoc Ekonomiczna	Okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.	całkowita zależność finansowa, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia, brak poczucia bezpieczeństwa, brak wykształconych potrzeb wyższego rzędu, ograniczenie kontaktów z innymi, dyskryminacja, izolacja społeczna, „stracone dzieciństwo”.
Zaniedbanie	Zaniedbanie - jest formą przemocy ekonomicznej, oznacza naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Zaniedbanie emocjonalno-intelektualne: brak zrozumienia, brak fizycznego wyrażania uczuć, brak słownego wyrażania uczuć, brak wsparcia emocjonalnego, brak stymulacji; Zaniedbanie fizyczne: brak ochrony, nieadekwatna higiena i brak opieki medycznej, nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;	

Źródło: <https://www.kielce.uw.gov.pl/download/1/16433/nastroneogolne.pdf>.

Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz dopuścił się przemocy wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie obserwują, że przemoc kształtuje się w oparciu o charakterystyczny schemat, który określa się mianem cyklu przemocy, który opisała amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

- faza narastania napięcia
- faza ostrej przemocy
- faza miodowego miesiąca

1. Faza narastającego napięcia - Jest to pierwsza faza, w której z różnych przyczyn dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, wszyscy domownicy wyczuwają, że zaczyna się dzieć coś złego. Przyczynami napięcia są często błahostki, drobne nieporozumienia. Osoba stosująca przemoc jest stale porytowana, natomiast doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się unikać awantury.

2. Faza ostrej przemocy - jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Następuje eksplozja uczuć. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. W tej fazie, ofiary decydują się wzywać pomocy, złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

3. Faza miodowego miesiąca - jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc zachowuje się wobec ofiary jak w okresie narzeczeństwa, wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. "Sprawca" jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości, mężczyzna na nowo uwodzi ofiarę. Przeprasza często towarzyszą łyzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało postanawia dać sprawcy "drugą szansę". Ulegają złudzeniu, że złe traktowanie się już nie powtórzy. W tym czasie ofiary zaczynają usprawiedliwiać zachowanie sprawcy, bronią go - biorąc winę na siebie. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Po jakimś czasie napięcie znów narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza⁶.

⁶<https://pieknoumyslu.com/cykl-przemocy-wedlug-lenore-walker/>.

Najbardziej ukrywane są fazy I i II, III natomiast jest eksponowana na zewnątrz – tak aby znajomi i rodzina widzieli jak „dobrze się dzieje w rodzinie”. Po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy. Cykliczność przemocy sprawia, że ofiarom trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

2.2. Podstawa prawna programu:

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Trynicza na lata 2021-2025 opiera się na następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 2009, Nr 114 poz. 946).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U.z 2019 r. poz.1111),
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.z 2019 r. poz.730), Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019r. poz.1507z późn. zm.),
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 730),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury
- „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 poz. 163 z późn. zm.)

Zgodnie z zapisem w art. 6, ust. 2 pkt 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2019 r. poz.730) oraz innych ustaw do zadań własnych gminy należy:

- opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. ANALIZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY TRYŃCZA

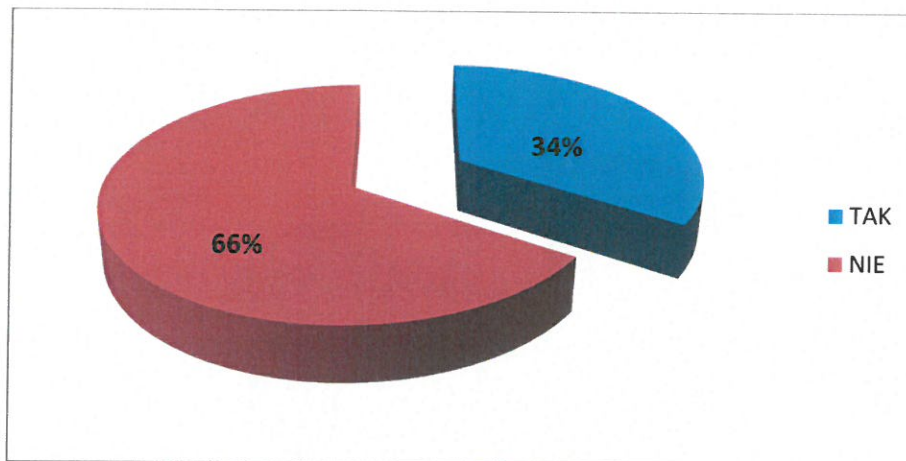
3.1. Diagnoza zjawiska

Przemoc w rodzinie jest trudnym problemem rodziny, osoby, które jej doświadczają często nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy, obawę przed osądzeniem, strach przed zmianą czy też osądzeniem ze strony rodziny lub też społeczności lokalnej. Przemocy w rodzinie towarzyszy również wiele stereotypów, które powstrzymują osoby doświadczające przemocy przed udaniem, się po pomoc w związku, z czym coraz częściej zjawisko przemocy w rodzinie poruszane jest w różnych kampaniach, akcjach informacyjnych. Celem badań przeprowadzonych podczas konstruowania Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Tryńcza było przede wszystkim zbadanie zjawiska przemocy w rodzinie i stosowanie jej w stosunku do dzieci oraz skala zjawiska. W badaniach wzięło udział 100 osób (62 kobiet i 38 mężczyzn). Wśród respondentów zdecydowana większość badanych mieszkańców Gminy Tryńcza miała wykształcenie zawodowe (48%) oraz średnie (29%). Wykształcenie większości badanych kobiet było zasadnicze zawodowe (61,29%) oraz średnie (19,36%), podczas gdy (11,29%) badanych kobiet miało wykształcenie wyższe, (4,84%) badanych kobiet - wykształcenie gimnazjalne oraz (3,23%) wykształcenie podstawowe. Ponadto (44,73%) badanych mężczyzn miało wykształcenie średnie, (26,32%) badanych mężczyzn - wykształcenie zawodowe, (13,15%) mężczyzn posiadało wykształcenie wyższe, natomiast (7,90%) mężczyzn posiadało wykształcenie podstawowe oraz gimnazjalne. Średnia wieku respondentów wynosiła 36-45 lat.

3.2. Analiza problemu na podstawie przeprowadzonych ankiet

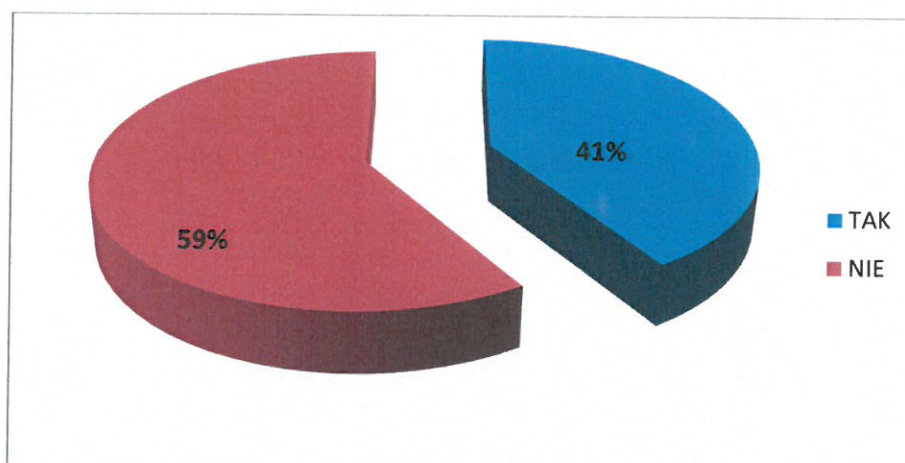
W celu zapoznania się z sytuacją i wiedzą mieszkańców gminy opracowano formularz ankiety, którą następnie przeprowadzono ją wśród mieszkańców gminy Tryńcza. Ankieta składała się z 9 pytań. Grupa respondentów liczyła 100 osób zróżnicowanych pod względem płci, wieku i wykształcenia. Wyniki przeprowadzonych badań zostały przedstawione graficznie przy pomocy zamieszczonych poniżej wykresów i są ich podstawą źródłową. Każdy z wykresów skomentowano i przedstawiono ogólne wnioski wynikające z podsumowania otrzymanych wyników.

**Wykres nr 1: Mieszkańcy gminy Tryńcza
znający osoby doświadczające przemocy fizycznej**

Pierwsze pytanie zadano respondentom brzmiało. **Czy znają osoby, które doświadczają przemocy fizycznej ze strony najbliższych?** Z przeprowadzonych ankiet wynika że zdecydowanie większość -66% mieszkańców gminy nie miało kontaktu z osobami dotkniętymi przemocą fizyczną. Pozostali respondenci – 34 % badanych potwierdziło kontakt z ofiarami przemocy fizycznej.

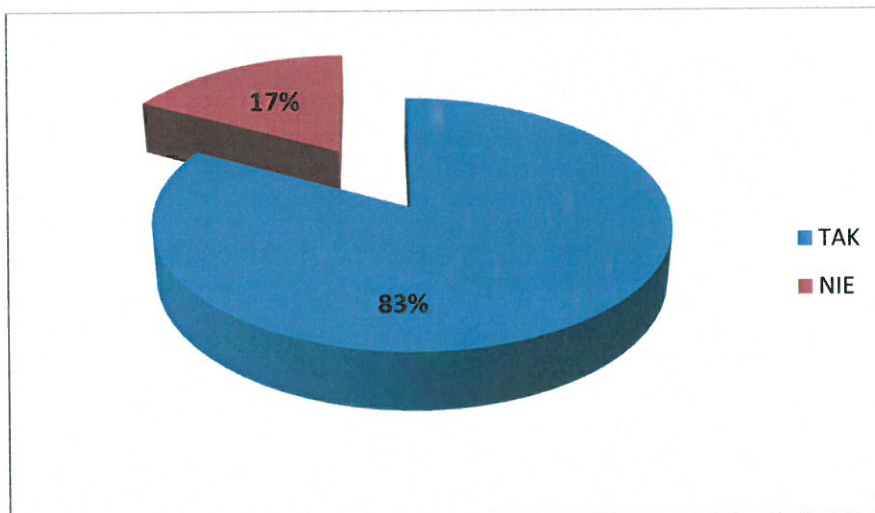
**Wykres nr 2: Mieszkańcy gminy Tryńcza
znający osoby doświadczające przemocy psychicznej**

Drugim pytaniem było: **Czy znają osoby, które doświadczają przemocy psychicznej ze strony rodziny?** Większość badanych (59%) nie posiada takiej wiedzy pozostałe (41%)

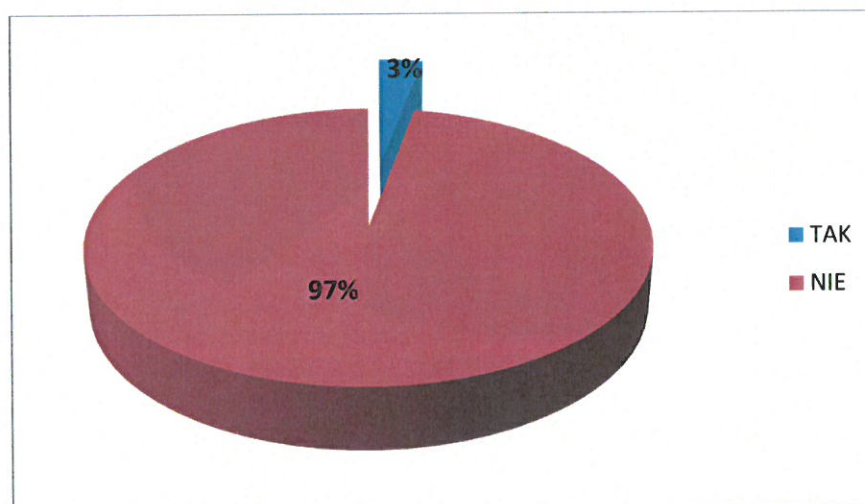
osoby potwierdzili znajomość takich osób. W porównaniu do poprzednich danych większa jest liczba osób, które miały kontakt z osobami dotkniętymi przemocą psychiczną.

Wykres nr 3: Znajomość wśród mieszkańców gminy Tryńcza instytucji pomagających ofiarom przemocy

Kolejne pytanie jakie zadano respondentom było: **Czy znają instytucje do których mogą się zwrócić, by pomóc osobie, która jest ofiarą?** Znaczna większość (83%) zaznaczyła, że wiedzą gdzie należy się zwrócić. Pozostała część (17%) zaznaczyła, iż nie zna takiej instytucji. Można stwierdzić, że poziom znajomości instytucji pomocowych dla ofiar przemocy jest wśród mieszkańców gminy zadowalający.

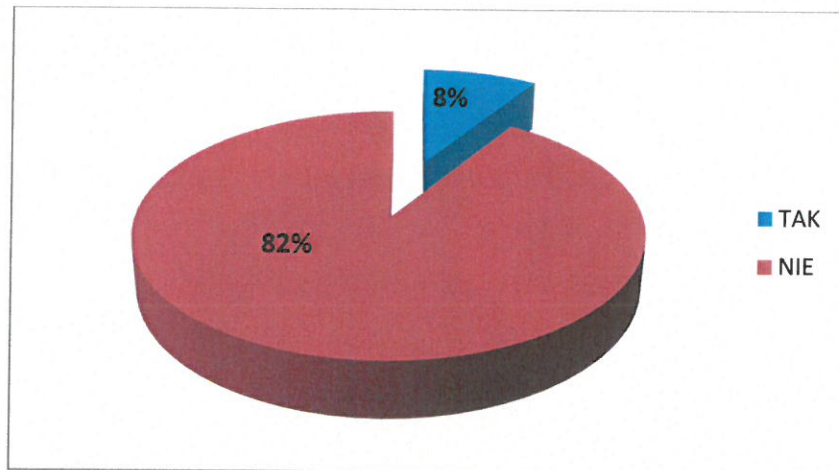
Wykres nr 4: Usprawiedliwianie przemocy w opinii mieszkańców gminy Tryńcza

Następnym pytaniem było: **Czy istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?** Znaczna większość badanych (97%) odpowiedziała że nic nie usprawiedliwia

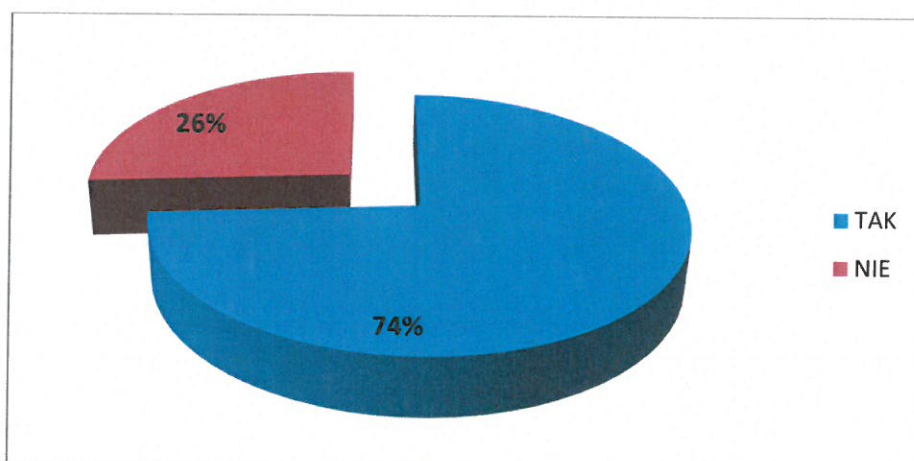
przemocy. Pozostali respondenci (3%) byłoby w stanie w pewnych okolicznościach usprawiedliwić przemoc. Wynika z tego, że mieszkańcy deklarują brak przyzwolenia na przemoc w rodzinie.

Wykres nr 5: Kary fizyczne w stosunku do dzieci jako metoda wychowawcza w opinii mieszkańców gminy Tryńcza

Zapytaliśmy również czy **stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą?** Większość (82%) ankietowanych zaznaczyło odpowiedź "NIE", nieliczni (8%) potwierdziło, że uznaje kary fizyczną za dobrą metodę wychowawczą.

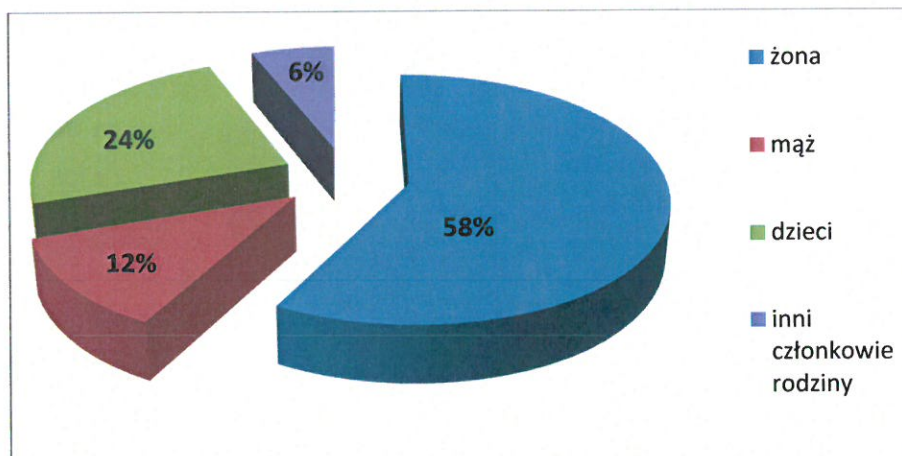
Wykres nr 6: Potrzeba reagowania na przemoc w otoczeniu w opinii mieszkańców gminy Tryńcza

Na pytanie: **Czy powinno się reagować się na przemoc w sąsiedztwie?** odpowiedziano (74%) że należy reagować. Natomiast (26%) osób odpowiedziało że nie widzi potrzeby

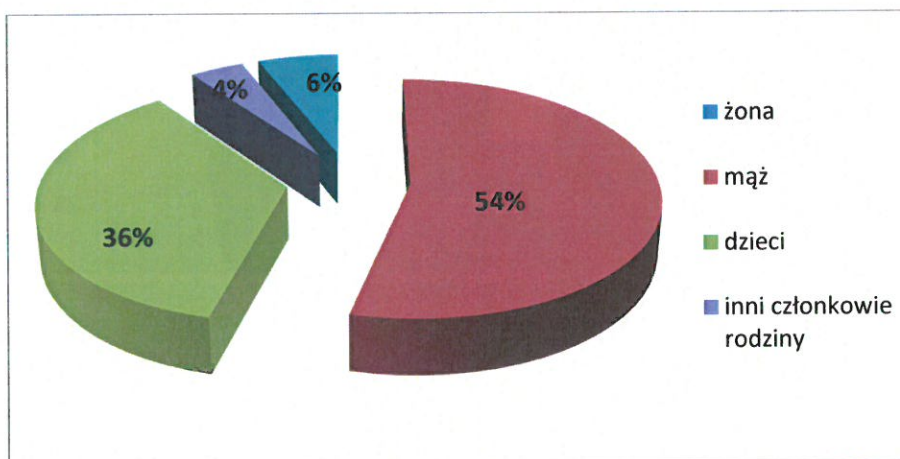
reagowania na przemoc, której jest świadkiem. Wynika z tego, że 1/4 mieszkańców gminy nie zareaguje na przemoc domową mającą miejsce ich otoczeniu.

Wykres nr 7: Najczęstsza, w opinii mieszkańców gminy Tryńcza, ofiara przemocy w rodzinie

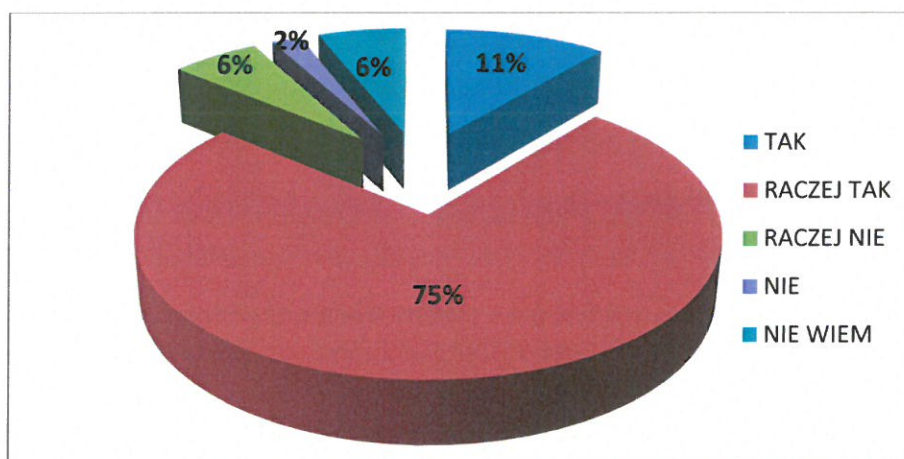
Mieszkańcy gminy odpowiadając na pytanie: **Kto jest najczęściej OFIARĄ w rodzinie?** wyrazili opinie, że osobą tą jest żona (58%) oraz dzieci (24%). W opinii (12%) badanych jest nią mąż, 6% uważa, że inni członkowie rodziny.

Wykres nr 8: Najczęstszy, w opinii mieszkańców gminy Tryńcza, sprawca przemocy w rodzinie

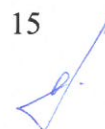

Na pytanie: **Kto jest najczęstszym sprawcą w rodzinie?** respondenci odpowiedzieli, że najczęściej jest nim mąż (54%) oraz dzieci (36%). Żona (6%) oraz inni członkowie rodziny (4%), w opinii mieszkańców najrzadziej stosują przemoc wobec swoich bliskich. Grupa ankietowanych (6%) zaznaczyło odpowiedź "nie wiem".

Wykres nr 9: Postrzeganie przez mieszkańców gminy Tryńcza przemocy jako problemu w rodzinie

Kolejnym pytaniem jakie zadano ankietowanym było: **Czy przemoc w rodzinie jest istotnym problemem na terenie gminy?** 11% osób odpowiedziało że tak, natomiast (75%) znaczna większość osób zaznaczyła odpowiedź "raczej tak". Znaczna mniejszość (6%) odpowiedziała "raczej nie" oraz zadeklarowali brak takiej wiedzy, zaznaczając opcję "nie wiem". Tylko niewielka (2%) ilość osób odpowiedziała, że nie jest to istotny problem.

Podsumowując wyniki przeprowadzonej ankiety należy sformułować kilka wniosków. Mieszkańcy mają świadomość wagi problemu przemocy rodzinie i zdecydowana ich większość zna instytucje, które mogą pomóc ofiarom przemocy. Większość mieszkańców gminy nie miało osobistego kontaktu z osobą doświadczającą przemocy fizycznej lub psychicznej. Trzeba jednak zaznaczyć, że nieco więcej osób spotkało się ze osobą doświadczającą przemocy psychicznej. Wśród mieszkańców nie ma zgody na przemoc, gdyż prawie wszyscy są zdania, że nic nie usprawiedliwia stosowania jej wobec drugich. Niestety nie wszyscy ankietowani zareagowaliby, gdyby byłiby jej świadkami. Respondenci uważają, że najczęstszymi ofiarami są kobiety i dzieci lecz niejednokrotnie rodzice też padają ofiarami przemocy swoich dorosłych często nadużywających alkoholu dzieci. Najczęstszego sprawcę przemocy widzą w mężu, ojcu rodziny. Prawie wszyscy ankietowani uważają że stosowanie kar fizycznych wobec dzieci to zła metoda. Tylko nieliczni przychylają się do pozytywnej oceny takich metod wychowawczych.

3.3 Charakterystyka problemu na podstawie analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tryńczy i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.

Program został opracowany w oparciu o materiały własne.

Na terenie Gminy Tryńcza przemoc w rodzinie powiązana jest z nadużywaniem alkoholu, niskimi dochodami oraz małą świadomością społeczną. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Zespół Interdyscyplinarny na terenie Gminy Tryńcza liczy 7 członków, w jego skład wchodzi m.in.: pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tryńczy, kierownik Posterunku Policji w Tryńczy, członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tryńczy, członek Stowarzyszenia WIARA w Tryńczy, pielęgniarka, kurator sądowy oraz dyrektor szkoły podstawowej z terenu gminy.

Tabela 2: Liczba procedur Niebieskich Kart wszczętych w gminie Tryńcza przez uprawnione instytucje w latach 2018-2020

Instytucja						
Rok	Policja	GOPS	Oświata	GKRPA	Służba zdrowia	Suma

2018	12	1	0	0	0	13
2019	26	0	0	0	0	26
2020	20	0	0	0	0	20

Źródło: Opracowanie własne

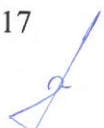
Z przedstawionej tabeli wynika, że deklarowana przez mieszkańców gminy Tryńcza, znajomość instytucji, które mogą pomóc ofiarom przemocy, ograniczona jest do jednej z nich - policji. To właśnie funkcjonariusze policji wszczynali prawie wszystkie, z jednym wyjątkiem, procedury „Niebieskich Kart”. Z powyższej tabeli wynika, że po prawie dwukrotnym wzroście liczby założonych „Niebieskich Kart”, który miał miejsce w 2019 r., w ostatnim roku ich liczba zmalała.

Tabela 3: Liczba osób dotkniętych przemocą na terenie gminy Tryńcza w latach 2018-2020

Rok	2018	2019	2020
Ofiary			
Kobiety	13	26	27
Mężczyźni	7	10	20
Dzieci	10	14	22
Razem	30	50	69

Źródło: Opracowanie własne

Po przeprowadzonej analizie "Niebieskich Kart" można stwierdzić, że osobami pokrzywdzonymi są głównie kobiety. W ostatnich 3 latach notowany jest ponad dwukrotny wzrost liczby osób dotkniętych przemocą. W większości przypadków ofiary zgłaszały przemoc fizyczną i psychiczną i inne rodzaje zachowań, w tym: niszczenie, uszkodzanie mienia, groźby karalne. W latach 2018-2020 do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych zostało skierowanych 47 sprawców przemocy.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Jest oparta na schemacie klasyfikacji dzielącym wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji, na:

- zewnętrzne w stosunku do organizacji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na organizację i mające wpływ pozytywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników.

Zewnętrzne pozytywne – szanse. Szanse to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane stają się impulsem rozwoju oraz osłabiają zagrożenia.

Zewnętrzne negatywne – zagrożenia. Zagrożenia to wszystkie czynniki, które są postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń ma destrukcyjny wpływ na rozwój organizacji lub powodzenie inwestycji. Jednocześnie nie pozwala na pełne wykorzystanie szans i mocnych stron.

Wewnętrzne pozytywne – mocne strony, czyli atuty organizacji. Mocne strony, to walory organizacji, które w pozytywny sposób ją wyróżniają.

Wewnętrzne negatywne – słabe strony. Słabe strony, to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji.

Analiza SWOT, jako metoda diagnostyczna dokonująca analizy otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego danego obszaru problemowego, zakłada trzy etapy postępowania:

- identyfikację i analizę: silnych i słabych stron;
- identyfikację i analizę: szans i zagrożeń;
- określenie strategicznej sytuacji w rozwiązywaniu problemu społecznego.

Tabela 4: Zestawienie wyników analizy SWOT dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie i przeciwdziałania mu na terenie gminy Tryńcza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze	<ul style="list-style-type: none">• Niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar

<p>przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gotowość oraz umiejętność współpracy instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez policję i pomoc społeczną. • Obowiązujące przepisy prawa. 	<p>sprawiedliwości już istniejących przepisów prawnych (np. zakaz zbliżania się do ofiary, nakaz opuszczenia lokalu, zobowiązanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bierność świadków przemocy w rodzinie. • Funkcjonowanie w społeczeństwie stereotypów na temat zjawiska przemocy domowej (np. akceptacja swojej sytuacji przez ofiary przemocy lub to, że ofiary są odpowiedzialne za doświadczaną przemoc) . • Brak działań na rzecz reintegracji rodziny. • Koncentracja na przemocy pomiędzy dorosłymi, a niedostateczne zauważanie przemocy wobec dziecka i jego sytuacji w rodzinie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. • Obowiązywanie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. • Funkcjonujące ogólnopolskie i lokalne Telefony Zaufania. • Realizowana przez policję i pomoc społeczną procedura „Niebieskie Karty”, • Dobrowolne uczestnictwo sprawców przemocy domowej w programach korekcyjno-edukacyjnych. • Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie. • Gotowość do współpracy służb, instytucji i organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak możliwości zapewnienia właściwej ochrony ofiarom przemocy (izolacja ofiar zamiast sprawcy). • Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy w rodzinie. • Mała (niewystarczająca) wiedza interdyscyplinarna nt. zjawiska przemocy i mała świadomość problemu (wśród osób i instytucji, które powinny reagować w sytuacji przemocy w rodzinie np.: szkoła, służba zdrowia, środowisko sąsiedzkie itp.). • Nadal funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy w rodzinie. • Niski poziom wiedzy społecznej nt. istniejącego zaplecza i możliwości korzystania z pomocy.

Źródło: Opracowanie własne

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Tryńcza zakłada realizację kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy jak i edukację

osób stosujących przemoc oraz korygowanie ich agresywnych postaw i zachowań, a także na edukację społeczności lokalnej w zakresie charakterystyki zjawiska przemocy w rodzinie oraz miejsc i form możliwej pomocy dla osób dotkniętych tym zjawiskiem będących jego świadkami. System pomocy rodzinom dotkniętych przemocą domową opiera się o diagnozę problemu przemocy domowej uwzględniając, skalę zjawiska ofertę placówek i instytucji w zakresie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postawy, kompetencje i doświadczenia w zakresie pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową, możliwości i bariery podejmowania działań pomocowych. Kluczowe znaczenie ma praca zespołowa, koordynacja działań i współpraca. Dla podjęcia skutecznych działań pomocowych niezbędne jest kompleksowe podejście do sytuacji, w jakiej znajduje się rodzina dotknięta przemocą, poprzez tworzenie sieci współpracy opartej o działanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. Praca w Zespole (grupach roboczych) daje możliwość uzyskania szerokiej informacji o sytuacji ofiary, dyskusji nad problemem klienta, utworzenia odpowiedniego planu pomocy o przede wszystkim pozwala podzielić zadania dla poszczególnych instytucji.

6. CELE I REALIZACJA PROGRAMU. PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE TRYŃCZA NA LATA 2021 - 2025.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w Gminie Tryńcza powstał na podstawie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w tym analizy zjawiska przemocy w rodzinie. Jego celem jest efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym.

Cele działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Tryńcza, w zakresie przeciwdziałania występowania zjawiska przemocy w rodzinie. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

6.1. Główne cele programu:

- tworzenie systemu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie zjawiska przemocy
- zwiększenie skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

6.2. Cele szczegółowe:

- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez działania korekcyjno-edukacyjne
- działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej
- rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

6.3. Realizatorzy programu:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tryńczy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tryńczy,
- Policja,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Kuratorzy.

6.4. Adresaci programu:

- rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi i dotkniętymi przemocą m.in. pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kurator sądowy.

6.5. Przewidywane efekty realizacji programu:

Realizując działania zawarte w Gminnym *Programie Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025* planuje się osiągnąć następujące rezultaty:

- ograniczenie zjawiska przemocy oraz poprawy kondycji rodzin mieszkających na terenie gminy Tryńcza,
- świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie.

- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy oraz i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak i dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- zmiana postaw mieszkańców Gminy Tryńcza wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

6.6. Finansowanie programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 finansowany będzie ze środków własnych Gminy. Może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych, pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

6.7. Zadania Programu

Tabela nr 5: Zestawienie zadań Programu, przewidywanego sposobu i czasu ich realizacji

Lp.	ZADANIA	OPIS ZADANIA	REALIZATOR	TERMIN
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Kontynuacja funkcjonowania Zespołu	Zespół Interdyscyplinarny	2021-2025
2	Podniesienie poziomu wiedzy, świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców gminy Tryńcza na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.	Prowadzenie poradnictwa o możliwościach i formach wsparcia ofiar przemocy oraz jednostkach udzielających pomocy	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie <u>Partnerzy:</u> Policja GKRPA GOPS Oświata Kuratorzy Służba zdrowia	2021-2025

3.	Prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym: - pomoc i ochrona ofiar przemocy w rodzinie. - działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę "Niebieska Karta", - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach	Przedstawiciel instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego (GOPS, GKRPA, policja, oświata, służba zdrowia, kuratorzy)	2021-2025
----	--	---	---	-----------

7. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie opracowany na lata 2021-2025 zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań, a także otwartość na pozycje nowych rozwiązań. Program będzie wdrażany we współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami i innymi podmiotami zajmującymi się problematyką rodzinną.

8. MONITORING I EWALUACJA

Do monitorowanie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie zobowiązany jest Wójt Gminy Tryńcza, wypełniający ten obowiązek przy pomocy wyznaczonej do tego celu jednostki - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tryńczy oraz we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Monitoring umożliwi analizę w realizacji podejmowanych działań oraz pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań. Niniejsze informacje umożliwią szerszenie rozeznania potrzeb jednocześnie wskazując kierunek na rozwijanie programów w przyszłości. Monitoring programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość jego realizatorów.

